

SPIS TREŚCI

WSTĘP / 7

ROZDZIAŁ I

STRUKTURA DWORÓW

- Podstawowe źródła dotyczące organizacji dworów / 15
- Podział dworów według płci – *curiae masculinum et feminei sexus* / 18
  - Dwór męski – dworzanie konni i *salarjati* / 18
    - Familia ex domibus* / 20
  - Hierarchia i kategorie dworu męskiego / 21
  - Dwór żeński i jego wewnętrzny podział / 23

ROZDZIAŁ II

URZĘDNIKY KRÓLOWYCH

- Status urzędników dworu królowej / 27
- Ochmistrzowie, czyli marszałkowie dworu / 30
- Sekretariat i urzędnicy zarządu dworu / 38
- Urzędnicy stołu królowej / 50
- Urzędnicy czy słudzy? / 59
- Ochmistrzynie i inne przełożone fraucymeru / 63

ROZDZIAŁ III

DWORZANIE KONNI

- Najważniejsza grupa dworzan / 73
- Sposób służby i poczty konne / 77
- Aulici* królowych a *aulici* króla / 86
- Obowiązki *aulicos* królowych / 89
- Pauzy w służbie dworskiej / 93
- Awanse i kariery / 94

ROZDZIAŁ IV

SŁUŻBA DWORSKA

- Służba pokojowa / 99
- Słudzy duchowni / 107
- Służba medyczna / 113
- Krawcy i inni słudzy garderobiani / 118
- Kuchnia, piwnica i kredens / 122
- Woźnice i czeladź stajenna / 128

ROZDZIAŁ V

DWÓR ŻEŃSKI

- Funkcje i zadania fraucymeru / 133
- Matrony, czyli damy dworskie / 136
- Dworki – najważniejsza kategoria fraucymeru / 140
  - Karlice i błażnice / 149
  - Panny służebne i służące / 151
  - Praczkki / 154

ZAKOŃCZENIE / 157

SPISY CZŁONKÓW I CZŁONKIŃ DWORÓW / 163

- Dwór Elżbiety Habsburżanki 1543–1545) / 169
- Dwór Barbary Radziwiłłówny (1548–1551) / 181
- Dwór Katarzyny Habsburżanki (1553–1566) / 211

BIBLIOGRAFIA / 243

ZUSAMMENFASSUNG / 253

SANTRAUKA / 259

INDEKS OSÓB / 263